

första vilkor; musiken skall träda fram sjelfständigt, objektivt icke såsom ett bihang för förherligandet af framställarens person. I denna konstnärliga pietet, i denna i hvarje ögonblick skönjbara kärlek till sin föreliggande uppgift söka vi i främsta rummet nyckeln till den sympati och aktning, hr Navratil tillvunnit sig hos vår konstälskade allmänhet. Tisdagens föreställning ådagalade att hans vänner icke äro fåtaliga. Vid utträdet på scenen helsades recettagaren med applåder, under aftonens fortgång framropades han upprepade gånger och efter representationens slut fick han mottaga konstnärens högsta belöning en lagerkrans. Valentine framställes af fröken *Basilier*, som, ehuru gästerande sångerska vid vår scen, uppoffrande mottagit en för henne ogynsam uppgift, för att dermed möjliggöra »Hugenotternas» återupp-tagande. Publiken höll henne synbarligen äfven räkning derför och i tredje akten efter den vackra scenen med Raoul framropades fröken Basilier för öppen ridå. I ett högtragiskt parti, såsom Valentines träder fröken Basilier från fältet för sitt konstnärskap. Äfven vi taga oss friheten öfvergifva vår kritiska plats och innehålla med vidare omdömen. Hr *Kiljander*, Nevers, sjöng och uppträdde serdeles förtjenstfullt. Hr Kiljander visar mångsidiga, berömvärda anlag, som inge de bästa förhoppningar. I öfrigt var rolbesättningen densamma som förut. Några ojemnheter i samsången och i orkestern skola väl vid en nästa representation vara utjemnade. *

119 JOHAN VILHELM SNELLMAN

Morgonbladet n:o 79, 7.IV 1877

»Mine herrar! Ödmjukast får jag åter tacka för detta besök och för sången. Jag har förut nämnt, att det är med en viss förlägenhet jag år efter år emottagit herrarnes vänskapsbetygelse. Men det är dock alltid en glädje att hafva blifvit sparad för en ny sol, sparad också för åsynen af och erinran om Finlands ungdom. Herrarnes ålder verkar, att, när solen till oss återkommer, edert hjerta fylles endast af fröjd och nytt lif. Bitter erfarenhet har lärt många – bland dem äfven mig – att tänka på den tid, då solen vänder tillbaka till de länder, man kallar dess egna, och med hopp och fruktan emotse denna tid, bedjande till Gud, att hon här icke må, då hon öfverlemnar oss åt vinterns natt, lemna efter sig nöd och sorg.

Men herrarnes åsyn förer alltid tankarna långt framom ett årsskiftes vexling till den tid, som för fäderneslandet komma skall under en lång följd af år. Till denna tid ser man alltid med oblandade förhoppningar, med oblandad glädje, hoppas af den endast det goda; ty den är oberoende af årsskiftenas vexlingar, såsom allt i denna verld, hvilket endast hör anden till. Jag hoppas och tror, att denna framtid skall blifva en tid, i hvilken ämnen till glädje för fäderneslandet vida skola öfverväga de motgångar och tyngre stunder, hvilka intet folks lif kan undgå, lika så litet som den enskilda människans lif gör det. Men i huru hög grad den glädjen skall blifva oblandad, det beror derpå, hvilka grunder för denna framtid i ungdomen läggas, och mycket, mycket beror derpå, hvilka grunder läggas hos Finlands mest bildade ungdom.

Herrarne erinra sig från det Byzantinska kejsaredömet historia, huru der partierna på rännarebanan blefvo statens politiska partier, och huru riket under deras strider efter hand gick under. Detta var visserligen en tid, då denna stat var nära sitt slut, då den var af historien

utdömd. Men sådana strider äro ej heller mera fruktbarande för ett ungt folk än för ett gammalt. Det är ej på dem, som ungdomstidens entusiasm skall förnötas. Det finnes allvarligare mål, större uppgifter att för framtiden lösa. Det är på dem, man bör tänka; ty den, som för sitt lif icke ställer målet högt, den kan under detta lufs lopp intet verka. »Målet högt stäldt», detta gifver kraft att verka, detta gifver kraft att uppoffra. Det finnes så mycket för vårt fädernesland att ännu af en framtid vänta, att säkert icke arbete fattas, och ett högt stäldt arbete för hvarje hjerta, förstånd och vilja. Jag tillönskar herrarne det, hvad

10 en stor man sagt borde vara människans bön: »Gud gifve mig stora tankar». Det är dessa, de stora tankarne, som uppehålla människan i lifvet; det är också de, som gifva en borgen för hennes eget lufs tillfredsställelse och lycka, ty det är de, som låta människan glömma alla små sorger och bekymmer, ihågkommande, att dessa hafva ett slut, och att lifvet är kort, men att hvad hon ledd af stora tankar förmår verka, det skall evinnerligen lefva och bära frukt, om också hennes namn är förgätet, och ingen mera förmår förtälja, hvarifrån det goda verket tog sin början, hvem som främjade det, hvem som för detsamma led.

20 Mätte herrarne därför alltid ihågkomma detta; väl deltaga för stundens också mindre intressen, men icke låta dem uttränga det stora, hvilket framtiden har för Er besparadt; icke uttränga detta, så att dagen, den dyrbara dagen förlösas på dessa små intressen, och, när I en gång kommen de stora när, I saknen kraft och förmåga att främja dem.

Jag har ingen bättre önskan att gifva Eder. Jag slutar därför med förnyande af min hjertliga tacksägelse för eder godhet att gläda mig åt åsynen af eder och åt eder sång.»

30

120 OM § 2 I PROPOSITIONEN TILL VÄRNEPLIGTSLAG.

Morgonbladet n:o 83, 12.IV 1877

Det kan antagas, att de, som önskat likställa värnepligtspropositionen med förslag till ändring i grundlag, haft det lofliga syfte att härigenom göra propositionens antagande beroende af alla fyra ständens samtycke. Att målet icke kan vinnas på denna väg, har jag i en föregående uppsats

40 sökt visa. Yrkandet, att propositionen vore af »grundlagsnatur» är en betydelselös fras. Grundlagen vet ingenting om en grundlagsnatur. Och ingen människa kan säga, hvori en grundlagsnatur består.¹

För min del håller jag före, att värnepligtslagen i ingen händelse kan blifva gällande utan alla ständens samtycke, men i den ordning, som i Landtdagsordningen § 72 föreskrifves, hvarvid dock, om enighet icke vinnes, förstärkt värnepligtsutskott torde komma att träda i förstärkt bevillningsutskotts stad och ställe. Värnepligstinstitution beror för det första deraf, att anslag för densamma af ständerna beviljas. Men för det andra är sjelfva värnepligtsåtagandet en bevillning, och den mycket

50 dryg. Vore det fråga om, att de utlottade borde i tre års tid arbeta vid

¹ Enligt Finl. Allm. Tidning skall Bondeståndets talman med åberopande af L. O. § 53 vid remiss af propositionen vägrat »diskussion i sjelfva saken,» »emedan denna proposition vore af *grundlagsnatur*». Den, som tror, att i L. O. § 53 ingenting säges om »proposition af grundlagsnatur» måste väl tvifla på sin förmåga att läsa innantill.